HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

23 ianuarie 2025*

„Recurs – Articolul 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene – Pluralitate de pârâți în procedura în primă instanță – Hotărâre pronunțată într-o cauză judecată în lipsă în privința uneia dintre aceste părți și care face obiectul unei opoziții în fața Tribunalului Uniunii Europene – Admisibilitatea recursului formulat împotriva acestei hotărâri – Condiții – Articolul 41 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene – Admisibilitatea memoriului în răspuns la un recurs declarat de partea obligată în lipsă în primă instanță – Articolul 172 din Regulamentul de procedură al Curții – Recurs incident formulat de partea obligată în lipsă care a introdus o opoziție la Tribunal – Articolul 176 alineatul (1) și articolul 178 din Regulamentul de procedură al Curții – Inadmisibilitate – Clauză compromisorie – Articolul 272 TFUE – Contract de asigurare încheiat de Parlamentul European – Clauză de excludere a prejudiciilor legate direct sau indirect de un caz de inundații – Domeniu de aplicare”

În cauza C-766/21 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 8 decembrie 2021,

Parlamentul European, reprezentat inițial de E. Paladini și B. Schäfer, ulterior de A. Caiola și E. Paladini, în calitate de agenți,

reclamant,

celelalte părți din procedură fiind:

Axa Assurances Luxembourg SA, cu sediul în Luxemburg (Luxemburg),

Bâloise Assurances Luxembourg SA, cu sediul în Bertrange (Luxemburg),

La Luxembourgeoise SA, cu sediul în Leudelange (Luxemburg),

Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV, cu sediul în ’s-Gravenhage (Țările de Jos),

reprezentate de C. Collarini și S. Denu, avocats,

pârâte în primă instanță,

CURTEA (Camera a treia),

* Limba de procedură: franceza.

compusă din doamna K. Jürimäe, președinta Camerei a doua, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a treia, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a treia, și domnii N. Jääskinen, M. Gavalec și N. Piçarra (raportor), judecători,

avocat general: domnul N. Emiliou,

grefier: domnul C. Di Bella, administrator,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 18 ianuarie 2024,

având în vedere ordonanța de redeschidere a procedurii orale din 20 martie 2024 și în urma ședinței din 17 aprilie 2024,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 6 iunie 2024,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Parlamentul European solicită anularea punctelor 2 și 4 din dispozitivul Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 29 septembrie 2021, Parlamentul/Axa Assurances Luxembourg ș.a. (T-384/19, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2021:630), prin care a fost respinsă acțiunea sa, întemeiată pe articolul 272 TFUE, împotriva Axa Assurances Luxembourg SA, a Bâloise Assurances Luxembourg SA și a La Luxembourgeoise SA (denumite în continuare, împreună, „Axa ș.a.”), având ca obiect obligarea acestora la plata către Parlament a cheltuielilor aferente prejudiciilor cauzate clădirii Konrad Adenauer (denumită în continuare „clădirea KAD”), situată în Luxemburg (Luxemburg), de apele pluviale de pe șantierul de construcție a acestei clădiri, în temeiul contractului de asigurare „Toate riscurile de pe șantier” (denumit în continuare „contractul TRȘ”) încheiat la 3 aprilie 2012 între Axa ș.a. și Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV (denumită în continuare „NN”), pe de o parte, și Uniunea Europeană, reprezentată de Parlament, pe de altă parte.

2 Prin recursul incident formulat, NN solicită anularea punctelor 1 și 3 din dispozitivul hotărârii atacate, prin care Tribunalul a obligat-o, în lipsă, la plata către Parlament, în temeiul contractului TRȘ, a sumei de 79 653,89 euro, majorată cu dobânzi legale pentru întârzierea plății.

Cadrul juridic

Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene

3 Articolul 41 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene prevede:

„În cazul în care pârâtul, chemat în judecată în conformitate cu procedura, nu depune concluzii scrise, hotărârea se pronunță în lipsă. Hotărârea poate fi atacată în termen de o lună de la comunicarea ei. […]”

4 Potrivit articolului 56 din acest statut:

„Deciziile Tribunalului prin care se finalizează judecata, prin care se soluționează parțial fondul unui litigiu, prin care se pune capăt unui incident de procedură referitor la o excepție de necompetență sau de inadmisibilitate pot fi atacate cu recurs la Curtea de Justiție în termen de două luni de la notificarea deciziei atacate.

Recursul poate fi introdus de oricare parte ale cărei concluzii au fost respinse, în totalitate sau în parte. […]

[…]”

Regulamentul de procedură al Curții

5 Articolul 172 din Regulamentul de procedură al Curții, intitulat „Părțile autorizate să depună memoriu în răspuns”, prevede:

„Orice parte din cauza relevantă care s-a aflat pe rolul Tribunalului care are interes în admiterea sau în respingerea recursului poate depune un memoriu în răspuns în termen de două luni de la notificarea cererii de recurs. […]”

6 Potrivit articolului 176 din acest regulament, intitulat „Recursul incident”:

„(1) Părțile prevăzute la articolul 172 din prezentul regulament pot depune un recurs incident în același termen precum cel prevăzut pentru depunerea memoriului în răspuns.

(2) Recursul incident trebuie formulat prin înscris separat, distinct de memoriul în răspuns.”

7 Articolul 178 din regulamentul menționat, intitulat „Concluziile, motivele și argumentele recursului incident”, are următorul cuprins:

„(1) Pe calea recursului incident se poate cere anularea, în tot sau în parte, a deciziei Tribunalului.

[…]

(3) Motivele și argumentele de drept invocate identifică cu precizie aspectele din motivarea deciziei Tribunalului care sunt contestate. Acestea trebuie să fie diferite de motivele și argumentele invocate în memoriul în răspuns.”

Regulamentul de procedură al Tribunalului

8 Articolul 1 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, intitulat „Definiții”, prevede la alineatul (2):

„În sensul prezentului regulament:

[…]

(c) termenii «parte» și «părți», utilizați fără altă indicație, desemnează orice parte din procedură, inclusiv intervenienții;

[…]”

9 Articolul 123 din acest regulament, intitulat „Hotărârile pronunțate în cauzele judecate în lipsă”, prevede:

„(1) În cazul în care Tribunalul constată că pârâtul, căruia cererea introductivă i-a fost legal notificată, nu a răspuns la cererea introductivă cu respectarea termenului sau a condițiilor de formă prevăzute în acest sens la articolul 81, fără a aduce atingere aplicării prevederilor articolului 45 al doilea paragraf din [Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene], reclamantul poate solicita Tribunalului, într-un termen stabilit de președinte, să judece cauza în lipsă.

(2) Pârâtul judecat în lipsă nu intervine în procedură și acestuia nu i se notifică niciun act de procedură, cu excepția deciziei prin care se finalizează judecata.

(3) Prin hotărârea pronunțată într-o cauză judecată în lipsă, Tribunalul admite concluziile reclamantului, cu excepția cazului în care este în mod vădit necompetent să judece acțiunea sau a cazului în care această acțiune este în mod vădit inadmisibilă sau în mod vădit nefondată.

(4) Hotărârea pronunțată în cauza judecată în lipsă este executorie. Totuși, Tribunalul poate suspenda executarea acesteia până la soluționarea opoziției depuse în temeiul articolului 166 sau poate condiționa executarea acesteia de constituirea unei cauțiuni al cărei cuantum și ale cărei modalități se stabilesc ținând seama de împrejurări. Cauțiunea se restituie dacă nu se formulează opoziție sau dacă aceasta din urmă este respinsă.”

10 Potrivit articolului 163 din regulamentul menționat, intitulat „Suspendarea procedurii”:

„În cazul în care un recurs aflat pe rolul Curții de Justiție și una dintre cererile vizate în prezentul capitol, cu excepția cererilor prevăzute la articolele 164 și 165, privesc aceeași decizie a Tribunalului, președintele, după ascultarea părților, poate decide suspendarea procedurii până când Curtea de Justiție se pronunță asupra recursului.”

11 Articolul 166 din același regulament, intitulat „Opoziția la o hotărâre pronunțată într-o cauză judecată în lipsă”, prevede:

„(1) În conformitate cu articolul 41 din [Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene], hotărârea pronunțată în cauza judecată în lipsă poate fi atacată cu opoziție.

(2) Opoziția se formulează de pârâtul judecat în lipsă în termen de o lună de la notificarea hotărârii pronunțate în cauza judecată în lipsă. […]

(3) După notificarea opoziției, președintele stabilește un termen celeilalte părți pentru a depune observații scrise.

[…]

(5) Tribunalul se pronunță prin hotărâre, care nu poate fi atacată cu opoziție.

[…]”

Contractul TRȘ

12 În conformitate cu articolul I.12.3.1.1 din contractul TRȘ, sunt excluse printre altele de la garanțiile prevăzute de acest contract pierderile și prejudiciile cauzate de nerespectarea regulilor artei, în măsura în care aceste încălcări sunt tolerate sau nu puteau fi ignorate de orice asigurat sau de orice persoană care are putere de direcție privind lucrările asigurate, în special responsabilii tehnici ai șantierului.

13 Potrivit articolelor I.13.2 și I.13.2.1 din contractul menționat, analiza originilor, a răspunderilor și a întinderii sinistrului, precum și evaluarea cuantumului prejudiciilor sunt efectuate de un expert numit și plătit de asigurător. În caz de dezacord cu privire la concluziile expertizei, titularul poliței de asigurare are posibilitatea de a solicita efectuarea unei contraexpertize.

14 În conformitate cu articolul I.15.1.1 din același contract, acesta din urmă nu garantează printre altele prejudiciile legate direct sau indirect de un caz de inundații, de creșteri ale cursurilor apelor de suprafață sau ale apelor subterane, de insuficiență a evacuării apei prin canalizare și de orice cataclism al naturii, cu excepția cazului în care există o convenție contrară.

15 În temeiul articolului I.18.1 din contractul TRȘ, „[p]rezentului contract i se aplică dreptul Uniunii Europene completat prin legea luxemburgheză”.

16 Articolul I.19 din acest contract, intitulat „Clauză atributivă de competență”, prevede:

„Orice litigiu între Parlamentul European și contractant referitor la prezentul contract, care nu a putut face obiectul unei soluționări pe cale amiabilă, este de competența Tribunalului, organ jurisdicțional al Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 256 alineatul (1) [TFUE].”

17 Potrivit articolului II.1 din contractul menționat, noțiunea de „cataclisme naturale” vizează „[c]reșteri ale cursurilor apelor, inundații, tsunami, mișcări de teren și, cu excepția cazului în care există o convenție contrară, cutremure de pământ”.

Istoricul litigiului

18 Istoricul litigiului este prezentat la punctele 1-23 din hotărârea atacată și, în scopul prezentei proceduri, poate fi sintetizat după cum urmează.

19 În cadrul lucrărilor întreprinse în vederea extinderii și a modernizării clădirii KAD, Parlamentul a lansat o procedură de cerere de ofertă, în cursul anului 2011, având ca obiect încheierea unei polițe de asigurare „Toate riscurile de pe șantier” și a unei asigurări care să acopere răspunderea civilă.

20 La finalul acestei proceduri a fost reținută oferta întocmită pe baza celei propuse de Axa Ș.a., precum și de Delta Lloyd Schadeverzekering NV, care a fost absorbită ulterior de NN (denumite în continuare, împreună, „pârâtele în primă instanță”).

21 La 3 aprilie 2012, Uniunea, reprezentată de Parlament, a încheiat contractul TRȘ cu pârâtele în primă instanță. Acest contract desemnează Axa Assurances Luxembourg ca asigurător principal.

22 În urma precipitațiilor abundente survenite la 27 și 30 mai 2016, apele pluviale de pe șantierul de construcție al clădirii KAD s-au scurs parțial în subsolul clădirii aflate în construcție, conducând la o acumulare de apă și creând o atmosferă umedă în spații în care erau deja instalate echipamente tehnice, care au suferit astfel prejudicii.

23 La 30 mai 2016, întreprinderea însărcinată cu lucrările de structură pe acest șantier a prezentat intermediarului de asigurări o declarație de sinistru, referitoare la faptele descrise la punctul precedent. Axa Assurances Luxembourg, în calitate de asigurător principal, a numit un expert pe care l-a însărcinat cu investigațiile obișnuite.

24 Printr-o scrisoare din 15 iulie 2016, Axa Assurances Luxembourg a indicat Parlamentului că, având în vedere informațiile și elementele tehnice care rezultă din rapoartele de expertiză preliminară și complementară întocmite în urma a două vizite de expertiză, considera că sinistrul în discuție nu era acoperit de contractul TRȘ.

25 În primul rând, Axa Assurances Luxembourg a invocat că articolul I.15.1.1 din contractul TRȘ nu acoperea prejudiciile legate direct sau indirect de un caz de inundații sau de insuficiență a evacuării apelor prin canalizare. În al doilea rând, accidentul ar fi fost previzibil și ar rezulta dintr-o încălcare flagrantă a regulilor artei, astfel încât pierderile și prejudiciile rezultate ar fi de asemenea excluse de la acoperirea oferită prin asigurare, în conformitate cu articolul I.12.3.1.1 din acest contract.

26 La 21 noiembrie 2017, în urma unor schimburi de corespondență și a unei reuniuni cu reprezentanții Axa Assurances Luxembourg, Parlamentul a adresat o scrisoare de punere în întârziere pârâtelor în primă instanță, întemeindu-se pe o estimare provizorie a prejudiciilor, la care această societate a răspuns la 20 decembrie 2017, reiterând o cauză de inadmisibilitate.

27 După ce a primit raportul final de la expertul tehnic al biroului de control Luxcontrol, mandatat să efectueze verificarea echipamentelor tehnice instalate și depozitate în spațiile vizate de sinistru, inclusiv lista echipamentelor care trebuiau înlocuite, Parlamentul a reînnoit această punere în întârziere printr-o scrisoare din 28 noiembrie 2018, arătând că prejudiciile suferite și constatate erau estimate la 800 624,33 euro fără taxa pe valoarea adăugată.

Acțiunea în fața Tribunalului și hotărârea atacată

28 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 20 iunie 2019, Parlamentul a introdus o acțiune în temeiul articolului 272 TFUE, prin care a solicitat Tribunalului:

– să constate că daunele cauzate de apă șantierului de construcție a clădirii KAD în urma precipitațiilor abundente din 27 și 30 mai 2016 intră în domeniul de aplicare al contractului TRȘ;

– în consecință, să oblige pârâtele în primă instanță să plătească cheltuielile solicitate, respectiv 779 902,87 euro și în special:

– să oblige AXA Assurances Luxembourg să plătească 50 % din suma menționată anterior, respectiv 389 951,44 euro;

– să oblige Bâloise Assurances Luxembourg să plătească 20 % din suma menționată anterior, respectiv 155 980,57 euro;

– să oblige La Luxembourgeoise să plătească 20 % din suma menționată anterior, respectiv 155 980,57 euro;

– să oblige NN să plătească 10 % din suma menționată anterior, respectiv 77 990,29 euro;

– să oblige pârâtele în primă instanță să îi plătească dobânzile legale pentru întârzierile de plată a acestor sume, începând de la 22 decembrie 2017, la o rată egală cu suma dintre rata dobânzii aferente principalei facilități de refinanțare aplicate de Banca Centrală Europeană (BCE) principalelor sale operațiuni de refinanțare și opt puncte procentuale;

– cu titlu subsidiar, în cazul în care primele două cereri nu ar fi admise, să oblige pârâtele în primă instanță în mod solidar la plata unor despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de încălcarea obligațiilor care rezultă din articolul I.13.2 din contractul TRȘ, respectiv 779 902,87 euro;

– să oblige pârâtele în primă instanță să îi plătească cheltuielile aferente expertizei, respectiv 16 636 de euro și în special:

– să oblige AXA Assurances Luxembourg să plătească 50 % din suma menționată anterior, respectiv 8 318 de euro;

– să oblige Bâloise Assurances Luxembourg să plătească 20 % din suma menționată anterior, respectiv 3 327,20 euro;

– să oblige La Luxembourgeoise să plătească 20 % din suma menționată anterior, respectiv 3 327,20 euro;

– să oblige NN să plătească 10 % din suma menționată anterior, respectiv 1 663,60 euro;

– să oblige pârâtele în primă instanță să îi plătească dobânzile legale pentru întârzierile de plată a acestor sume, începând cu 22 decembrie 2017, la o rată egală cu suma dintre rata dobânzii aferente principalei facilități de refinanțare aplicate de Banca Centrală Europeană (BCE) principalelor sale operațiuni de refinanțare și opt puncte procentuale, precum și

– să oblige pârâtele în primă instanță la plata cheltuielilor de judecată.

29 Fiind informată că Delta Lloyd Schadeverzekering a fost absorbită de NN, grefa Tribunalului a notificat NN cererea introductivă a Parlamentului, prin scrisoarea din 13 ianuarie 2020, stabilindu-i un termen pentru a-și depune memoriul în apărare. NN nu a depus un memoriu în apărare în termenul acordat.

30 La 26 iunie 2020, Parlamentul a solicitat Tribunalului să constate că NN a fost introdusă în cauză în mod legal și să îi admită concluziile îndreptate împotriva acestei societăți, în temeiul articolului 123 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Grefa a comunicat

NN această cerere, precizând că, în conformitate cu alineatul (2) al acestui articol, nu va interveni în procedura de judecare în lipsă și că îi va fi notificată numai decizia prin care se finalizează judecata.

31 Tribunalul a admis cererea Parlamentului și, la punctele 1 și 3 din dispozitivul hotărârii atacate, a obligat NN în lipsă la plata către Parlament a sumei de 79 653,89 euro și a dobânzilor legale aferente pentru întârzierea plății, începând cu 22 decembrie 2017, precum și la plata cheltuielilor de judecată referitoare la procedura de judecare în lipsă care o privea.

32 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 16 noiembrie 2021, NN a formulat opoziție împotriva punctelor 1 și 3 din hotărârea atacată. Prin decizia din 10 ianuarie 2022, Tribunalul a suspendat această procedură de opoziție până la pronunțarea deciziei Curții de finalizare a judecății în prezentul recurs.

33 În ceea ce privește, în schimb, capetele de cerere ale Parlamentului îndreptate împotriva Axa ș.a., Tribunalul a statuat, la punctul 94 din hotărârea atacată, că nu era necesar, având în vedere articolul I.15.1.1 din contractul TRȘ, interpretat în lumina celorlalte dispoziții ale acestui contract și a contextului încheierii acestuia, ca termenul „inundații” să fie interpretat în mod restrictiv. Tribunalul a concluzionat astfel, la punctul 111 din hotărârea atacată, că Axa ș.a. au putut opune în mod întemeiat Parlamentului clauza de excludere a garanțiilor pentru prejudiciile legate direct sau indirect de un caz de inundații, care figurează la articolul I.15.1.1 menționat.

34 În consecință, la punctele 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate, Tribunalul a respins acțiunea Parlamentului în măsura în care privea Axa ș.a. și a obligat Parlamentul să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, două treimi din cele efectuate de Axa ș.a.

Concluziile părților din recursul principal și din recursul incident

35 Prin recursul formulat, Parlamentul solicită Curții:

– anularea punctelor 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate;

– trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului;

– soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată, cu excepția celor referitoare la punctul 3 din dispozitivul hotărârii atacate;

– cu titlu subsidiar:

  – anularea punctelor 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate, precum și

  – admiterea concluziilor prezentate de Parlament în primă instanță în privința Axa ș.a.

36 Intimatele solicită Curții:

– cu titlu principal:

– respingerea cererii Parlamentului având ca obiect anularea punctelor 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate;

– respingerea, în consecință, a cererii sale având ca obiect soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată menționate la punctul 4 din dispozitivul hotărârii atacate;

– cu titlu subsidiar, în ipoteza în care Curtea ar admite cererea Parlamentului și ar anula punctele 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului, precum și

– cu titlu încă mai subsidiar, respingerea cererilor Parlamentului împotriva Axa Ș.a. pe baza argumentelor prezentate de acestea în primă instanță și pronunțarea în conformitate cu concluziile memoriului în apărare și ale duplicii pe care le-au prezentat în primă instanță.

37 Prin recursul incident formulat, NN solicită Curții:

– declararea admisibilității și temeiniciei recursului incident și, prin urmare, anularea punctelor 1 și 3 din dispozitivul hotărârii atacate, precum și

– obligarea Parlamentului la plata cheltuielilor de judecată.

38 Parlamentul solicită Curții:

– declararea inadmisibilității recursului incident;

– cu titlu subsidiar, declararea recursului incident ca nefondat și

– obligarea NN la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului incident menționat.

Redeschiderea fazei orale a procedurii

39 Primele concluzii ale domnului avocat general au fost ascultate la 18 ianuarie 2024. În aceeași zi, Curtea a pronunțat Hotărârea Eulex Kosovo/SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52). La punctul 31 din această hotărâre, Curtea a statuat că, întrucât exercitarea unei opoziții are ca efect redeschiderea procedurii în fața Tribunalului, nu se poate considera că prin hotărârea pronunțată în cauza judecată în lipsă împotriva căreia a fost formulată opoziție s-a finalizat judecata, în sensul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Prin urmare, Curtea a dedus, la punctul 32 din aceasta, că recursul formulat împotriva unei hotărâri pronunțate într-o cauză judecată în lipsă care face obiectul unei opoziții este inadmisibil.

40 Prin Ordonanța din 20 martie 2024, Parlamentul/Axa Assurances Luxembourg ș.a. (C-766/21 P, EU:C:2024:321), Curtea a dispus redeschiderea fazei orale a procedurii și organizarea unei ședințe de audiere a pledoariilor, în conformitate cu articolul 83 din regulamentul său de procedură, pentru ca părțile să își poată exprima punctul de vedere cu privire la eventualele efecte ale Hotărârii din 18 ianuarie 2024, Eulex Kosovo/SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52), asupra admisibilității recursului introdus de Parlament.

41 În urma acestei ședințe de audiere a pledoariilor, care a avut loc la 17 aprilie 2024, și a prezentării concluziilor avocatului general în ședința din 6 iunie 2024, faza orală a procedurii a fost închisă.

Cu privire la recursul principal

Cu privire la admisibilitate

Argumentația părților

42 Potrivit Parlamentului, Hotărârea din 18 ianuarie 2024, Eulex Kosovo/SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52), nu are incidență asupra admisibilității recursului prin care solicită anularea punctelor 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate. Astfel, în timp ce în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre Curtea a fost sesizată cu o cerere de anulare a Hotărârii Tribunalului din 19 octombrie 2022, SC/Eulex Kosovo (T-242/17 RENV, EU:T:2022:637), prin care acesta s-a pronunțat într-o cauză judecată în lipsă în privința unui pârât unic, hotărârea atacată a fost pronunțată într-o cauză judecată în lipsă numai în privința uneia dintre cele patru pârâte, și anume NN. Ar rezulta de aici că acest recurs, care este îndreptat împotriva acestor puncte din dispozitiv pronunțate în urma unei dezbateri în contradictoriu, care nu pot face obiectul unei opoziții, este admisibil.

43 Din cuprinsul punctelor 31, 33 și 35 din Hotărârea din 18 ianuarie 2024, Eulex Kosovo/SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52), ar reieși că numai punctele din dispozitivul unei hotărâri care au făcut obiectul unei opoziții implică inadmisibilitatea recursului având ca obiect anularea lor, în măsura în care, ca urmare a unei asemenea opoziții, acest recurs nu ar viza o „decizie prin care se finalizează judecata”, în sensul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Această interpretare ar fi confirmată de articolul 163 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, care prevede posibilitatea președintelui Tribunalului, în cazul în care un recurs aflat pe rolul Curții și o opoziție la o hotărâre pronunțată într-o cauză judecată în lipsă ar viza aceeași decizie a Tribunalului, de a suspenda procedura de opoziție până când Curtea se pronunță asupra recursului.

44 La rândul lor, intimatele arată că recursul formulat de Parlament este inadmisibil, în conformitate cu principiile care decurg din Hotărârea din 18 ianuarie 2024, Eulex Kosovo/SC (C-785/22 P, EU:C:2024:52), din care ar rezulta că o hotărâre a Tribunalului care face obiectul unei opoziții și care, așadar, nu este definitivă nu poate face obiectul unui recurs decât după încheierea procedurii de opoziție.

45 Aceste principii, care ar permite menținerea unității litigiului prin evitarea unor proceduri paralele și a riscului unor decizii contradictorii, s-ar impune în prezenta cauză, în care nu există decât una și aceeași procedură și în care litigiul rezultă din unul și același contract.

Aprecierea Curții

46 În primul rând, din articolul 56 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene reiese că pot fi atacate cu recurs la Curte doar deciziile Tribunalului prin care se finalizează judecata, precum și cele prin care se soluționează parțial fondul unui litigiu sau se pune capăt unui incident de procedură referitor la o excepție de necompetență sau de inadmisibilitate. Recursul trebuie formulat în termen de două luni de la notificarea deciziei atacate.

47 Din această dispoziție rezultă că recursul nu este admisibil decât împotriva unei decizii definitive, în privința căreia nu există nicio altă cale de atac (Hotărârea din 18 ianuarie 2024, Eulex Kosovo/SC, C-785/22 P, EU:C:2024:52, punctul 29).

48 În al doilea rând, potrivit articolului 41 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, în cazul în care pârâtul, chemat în judecată în conformitate cu procedura, nu depune concluzii scrise, hotărârea se pronunță în lipsă și poate fi atacată cu opoziție de partea respectivă.

49 Din acest articol reiese că o hotărâre nu este pronunțată în lipsă decât în privința părții sau a părților care nu au depus concluzii scrise cu respectarea condițiilor de formă și a termenului prevăzute. Dreptul de a formula o opoziție împotriva acestei hotărâri îl are, așadar, numai această parte sau aceste părți care nu s-au înfățișat, pentru a le permite să fie ascultate în conformitate cu principiul contradictorialității.

50 Astfel, în cazul unei hotărâri care privește un litigiu care nu implică decât un singur pârât, Curtea a statuat că procedura de opoziție inițiată împotriva acestei hotărâri nu permite să se considere că prin aceasta din urmă s-a finalizat judecata, în sensul articolului 56 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, și, în consecință, recursul formulat împotriva hotărârii menționate este inadmisibil (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2024, Eulex Kosovo/SC, C-785/22 P, EU:C:2024:52, punctele 31 și 32).

51 În schimb, atunci când hotărârea Tribunalului este pronunțată în urma unei dezbateri contradictorii între anumite părți și în urma unei judecăți în lipsă cu privire la un alt pârât care nu s-a înfățișat, opoziția poate fi formulată numai de acesta din urmă și doar împotriva punctelor din dispozitivul acestei hotărâri care îl privesc. Celelalte puncte din dispozitivul hotărârii menționate care privesc alți pârâți decât pârâtul care nu s-a înfățișat constituie o decizie „prin care se finalizează judecata”, în sensul articolului 56 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, și nu pot face obiectul unei opoziții. Acestea pot face însă obiectul unui recurs în fața Curții.

52 În speță, este cert că punctele 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate privesc exclusiv Axa Ș.a., care au depus concluzii scrise în fața Tribunalului. Rezultă că aceste puncte nu pot face obiectul unei opoziții și că recursul Parlamentului, în măsura în care este îndreptat împotriva punctelor amintite, este admisibil.

Cu privire la admisibilitatea memoriului în răspuns al NN

Argumentația părților

53 Parlamentul invocă inadmisibilitatea memoriului în răspuns la recursul principal, în măsura în care acesta provine de la NN, parte care nu s-a înfățișat în primă instanță. Potrivit Parlamentului, NN nu ar avea „interes în admiterea sau în respingerea recursului”, în sensul articolului 172 din Regulamentul de procedură al Curții. Admiterea recursului principal, care nu vizează decât punctele 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate, nu ar aduce un beneficiu decât societăților Axa ș.a., iar nu NN, care nu ar fi vizată decât de punctele 1 și 3 din acest dispozitiv.

54 NN susține că ea ar fi trebuit să beneficieze de analiza efectuată de Tribunal, care a statuat că Axa ș.a. au opus în mod întemeiat Parlamentului clauza de excludere prevăzută la articolul I.15.1.1 din contractul TRȘ. În consecință, ea ar trebui, asemenea Axa ș.a., să poată contesta recursul Parlamentului în măsura în care prin acesta se atacă respectiva apreciere a Tribunalului.

Aprecierea Curții

55 Potrivit articolului 172 prima teză din Regulamentul de procedură al Curții, „[o]rice parte din cauza relevantă care s-a aflat pe rolul Tribunalului care are interes în admiterea sau în respingerea recursului poate depune un memoriu în răspuns în termen de două luni de la notificarea cererii de recurs”.

56 Din acest text rezultă că depunerea unui memoriu în răspuns la recursul formulat împotriva unei decizii a Tribunalului trebuie să respecte, pe lângă termenul de două luni prevăzut de această dispoziție, două condiții cumulative. Pe de o parte, memoriul în răspuns trebuie să fie depus de o „parte din cauza relevantă care s-a aflat pe rolul Tribunalului” și, pe de altă parte, această parte trebuie să aibă un „interes în admiterea sau în respingerea recursului”.

57 În plus, deși noțiunea de „parte din cauza relevantă care s-a aflat pe rolul Tribunalului” nu este definită în Regulamentul de procedură al Curții, din articolul 1 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul de procedură al Tribunalului reiese că termenii „parte” și „părți” desemnează orice parte din procedură, inclusiv intervenienții.

58 În speță, trebuie subliniat în primul rând că împrejurarea că NN a fost obligată în lipsă nu poate avea incidență asupra calității sale de „parte din cauza relevantă care s-a aflat pe rolul Tribunalului”, din moment ce ea a fost o „parte” în procedura în fața Tribunalului, în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Prezentul recurs a fost astfel notificat NN, ca și celorlalte părți din cauza care s-a aflat pe rolul Tribunalului, printr-o decizie a președintelui Curții din 26 ianuarie 2022, în temeiul articolului 171 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții.

59 În al doilea rând, în ceea ce privește condiția potrivit căreia NN trebuie să aibă un „interes în admiterea sau în respingerea recursului”, este cert că recursul formulat de Parlament vizează numai punctele 2 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate, care nu privesc NN.

60 Cu toate acestea, în cadrul examinării acestui recurs, Curtea este chemată să aprecieze eventuala existență a unor erori de drept săvârșite de Tribunal pentru a ajunge la concluzia că acumularea de ape pluviale abundente la nivelurile - 4 și - 5 ale subsolului clădirii KAD intră sub incidența

noțiunii de „inundații” în sensul articolului I.15.1.1 din contractul TRȘ și, prin urmare, că Axa ș.a. puteau opune în mod întemeiat cererii de despăgubire pentru sinistru formulate de Parlament clauza de excludere a unor garanții prevăzută la acest articol.

61 După cum a arătat domnul avocat general la punctele 56-58 din concluziile prezentate la 18 ianuarie 2024, Curtea ar putea fi astfel pusă în situația de a face aprecieri susceptibile să aibă incidență asupra rezultatului opoziției pe care NN a introdus-o în fața Tribunalului pentru a contesta punctele 1 și 3 din dispozitivul hotărârii atacate și a cărei procedură este suspendată în prezent în așteptarea pronunțării prezentei hotărâri.

62 Rezultă că NN are un „interes în admiterea sau în respingerea recursului”, în sensul articolului 172 din Regulamentul de procedură al Curții, și, prin urmare, că memoriul său în răspuns la recursul principal este admisibil.

Cu privire la fond

63 În susținerea recursului său, Parlamentul invocă trei motive. Primul motiv este întemeiat, cu titlu principal, pe o încălcare a principiilor de interpretare a dreptului Uniunii în ceea ce privește termenul de „inundații” și, cu titlu subsidiar, pe o denaturare a clauzei din contractul TRȘ care exclude din domeniul de aplicare al acestuia printre altele prejudiciile legate direct sau indirect de un „caz de inundații”. Al doilea motiv este întemeiat pe o eroare de drept referitoare la motivarea hotărârii atacate. Al treilea motiv este întemeiat pe o denaturare a faptelor și a elementelor de probă.

Cu privire la primul motiv

– *Argumentația părților*

64 Prin intermediul primului motiv, Parlamentul susține cu titlu principal că Tribunalul, întemeindu-se pe sensul curent al termenului „inundații”, care figurează la articolul I.15.1.1 din contractul TRȘ, fără a ține seama de contextul în care se înscrie acest termen și nici de obiectivele acestui contract, a încălcat principiile de interpretare a dreptului Uniunii, mai precis principiul potrivit căruia termenii care figurează într-o dispoziție derogatorie trebuie interpretați în mod strict, precum și principiul interpretării sistematice. Cu titlu subsidiar, Parlamentul susține că Tribunalul a denaturat clauza de excludere a unor garanții prevăzută la acest articol I.15.1.1 interpretând-o într-un mod excesiv de larg.

65 Intimatele susțin că, sub pretextul unei pretinse erori de drept, primul motiv urmărește în realitate să repună în discuție aprecierea factuală a acestei clauze efectuată de Tribunal. Din moment ce Curtea nu ar fi competentă să efectueze un astfel de control în cadrul unui recurs, acest motiv ar fi inadmisibil.

– *Aprecierea Curții*

66 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că Tribunalul este singurul competent să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrisurile aflate la dosar care i-au fost prezentate, precum și să aprecieze elementele de probă reținute. Constatarea acestor fapte și aprecierea acestor elemente nu constituie, așadar, cu excepția

cazului denaturării lor, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții (Hotărârea din 29 octombrie 2015, Comisia/ANKO, C-78/14 P, EU:C:2015:732, punctul 22 și jurisprudența citată).

67 Trebuie amintit de asemenea că examinarea de către Tribunal a unei clauze contractuale nu poate fi calificată drept interpretare a dreptului și, prin urmare, nu poate face obiectul unui control al Curții în cadrul unui recurs fără a aduce atingere competenței Tribunalului de a stabili faptele. O pretinsă încălcare a dreptului Uniunii aplicabil unui contract este, în schimb, supusă acestui control (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 ianuarie 2021, ERCEA/Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis, C-280/19 P, EU:C:2021:23, punctele 43 și 44, precum și jurisprudența citată).

68 Prin urmare, independent de aspectul dacă Tribunalul era ținut să aplice metodele de interpretare proprii dreptului Uniunii în cadrul unui litigiu care nu se referă la interpretarea acestui drept, ci la aplicarea unei clauze contractuale, trebuie să se constate că Parlamentul invocă o încălcare a acestor metode întemeindu-se pe trimiterea făcută la dreptul Uniunii la articolul I.18.1 din contractul TRȘ. Primul motiv pe care îl invocă în susținerea recursului este, în consecință, admisibil.

69 În speță, aplicând aceste metode de interpretare, Tribunalul a analizat în mod corect sensul și domeniul de aplicare pe care părțile la contract au intenționat să le confere termenului „inundații”, referindu-se la contextul și la dispozițiile contractului TRȘ. Tribunalul a efectuat astfel, la punctele 77-111 din hotărârea atacată, o examinare detaliată a aplicabilității în împrejurările prezentului litigiu a clauzei de excludere a garanțiilor din contractul TRȘ, prevăzută la articolul I.15.1.1 din acest contract, în privința prejudiciilor care au legătură directă sau indirectă cu un caz de inundații.

70 La punctele 78-82 din hotărârea atacată, Tribunalul a identificat o definiție a termenului „inundații” în conformitate cu sensul său obișnuit, întrucât nu a găsit o definiție a acestui termen în contractul TRȘ care să indice că părțile la acesta au intenționat să confere termenului respectiv un sens mai strict decât sensul său comun. El a subliniat mai întâi, la punctul 78 din această hotărâre, că din moment ce contractul TRȘ nu cuprindea nicio definiție a termenului „inundații”, trebuia să se facă referire la sensul comun al acestui termen, examinându-se totodată contextul în care se înscrie respectiva clauză de excludere, pentru a determina voința comună a părților la acest contract. În continuare, Tribunalul a adăugat, la punctul 81 din hotărârea menționată, că, dacă intenția părților la contractul respectiv ar fi fost de a restrânge domeniul de aplicare și sensul termenului „inundații”, o definiție clară a acestui termen ar fi fost inserată în același contract. În sfârșit, la punctul 82 din aceeași hotărâre, Tribunalul a reținut o definiție a termenului „inundații” făcând referire la definiții ale acestui termen care figurează în două dicționare diferite.

71 Procedând în acest fel, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept. Astfel, contrar celor susținute de Parlament, întinderea acoperirii riscurilor a contractului TRȘ nu rezultă dintr-un principiu prestabilit. Ea este determinată de voința concordantă a părților la acest contract, care au convenit în speță să definească domeniul de aplicare al garanțiilor oferite de contractul menționat prin intermediul unor clauze de excludere. Aceste clauze nu pot fi calificate drept „derogări” care ar trebui, ca atare, să fie supuse unui principiu de interpretare strictă întrucât un principiu al acoperirii integrale a riscurilor nu rezultă nici din contractul TRȘ, în pofida denumirii sale, nici dintr-o dispoziție de drept al Uniunii pe care de altfel Parlamentul nu a invocat-o.

72 În mod întemeiat, la punctele 83-93 din hotărârea atacată, Tribunalul a căutat sensul pe care părțile la contractul TRȘ au intenționat să îl dea termenului „inundații” care figurează în acesta, examinând toate clauzele relevante, precum și contextul acestui contract. Tribunalul a arătat în special, pe de o parte, că Parlamentul însuși a propus, în cadrul cererii sale de ofertă, inserarea unei clauze de excludere în contractul care trebuia încheiat în legătură cu prejudiciile legate direct sau indirect de un caz de inundații, după ce a confirmat că zona în care se situa șantierul clădirii KAD era „neinundabilă”. Pe de altă parte, Tribunalul a constatat, la punctul 90 din hotărârea atacată, că faptul că termenul „inundații” figurează și la articolul II.1 din contractul TRȘ, care definește cazurile de cataclisme naturale, nu însemna totuși că cei doi termeni erau sinonimi și că noțiunea de inundații acoperea ea însăși numai asemenea cazuri.

73 Prin urmare, Tribunalul a respectat metodele de interpretare a dreptului Uniunii invocate de Parlament în cadrul primului motiv de recurs atunci când a statuat, la punctul 92 din această hotărâre, că un fenomen de precipitații abundente care a condus la o acumulare de ape pluviale precum cea care a inundat nivelurile - 4 și - 5 ale clădirii KAD este acoperit de termenul „inundații” utilizat la articolul I.15.1.1. din contractul TRȘ.

74 În consecință, argumentul Parlamentului invocat cu titlu principal în cadrul primului motiv trebuie respins ca nefondat.

75 Pe de altă parte, în ceea ce privește argumentul invocat cu titlu subsidiar de Parlament, întemeiat pe o denaturare a articolului I.15.1.1 din contractul TRȘ, trebuie amintit că o asemenea denaturare trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile dosarului, fără a fi necesar să se procedeze la o nouă apreciere a faptelor și a probelor (Hotărârea din 6 noiembrie 2018, Scuola Elementare Maria Montessori/Comisia, Comisia/Scuola Elementare Maria Montessori și Comisia/Ferracci, C-622/16 P-C-624/16 P, EU:C:2018:873, punctul 86).

76 Or, este suficient să se constate că Parlamentul nu prezintă niciun element susceptibil să demonstreze existența unei astfel de denaturări, ci se limitează să repună în discuție interpretarea, pe care o califică drept „excesiv de largă”, reținută de Tribunal. În consecință, în temeiul jurisprudenței constante amintite la punctele 66 și 67 din prezenta hotărâre, acest argument trebuie respins ca inadmisibil.

77 Din considerațiile care precedă rezultă că primul motiv trebuie respins ca fiind în parte nefondat și în parte inadmisibil.

Cu privire la al doilea motiv

– *Argumentația părților*

78 Prin intermediul celui de al doilea motiv, Parlamentul susține că hotărârea atacată are o motivare contradictorie întrucât Tribunalul ar fi considerat, la punctele 78-89 din această hotărâre, că originea unei inundații nu este un criteriu valabil pentru definirea termenului „inundații” în contextul contractului TRȘ. Tribunalul s-ar fi raliat în mod eronat, la punctele 91-96 din hotărârea menționată, la poziția Axa ș.a. potrivit căreia o inundație își are originea într-un eveniment natural exterior bunului asigurat, spre deosebire de daunele cauzate de apă care ar fi acoperite în general de polițele de asigurare.

79 Intimatele contestă temeinicia acestei argumentații.

– *Aprecierea Curții*

80 Potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea unei hotărâri a Tribunalului trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul acestuia, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile deciziei adoptate, iar Curții să își exercite controlul judecătoresc (Hotărârea din 1 decembrie 2016, Klement/EUIPO, C-642/15 P, EU:C:2016:918, punctul 24 și jurisprudența citată). Problema dacă motivarea unei hotărâri a Tribunalului este contradictorie sau insuficientă reprezintă o problemă de drept care poate fi invocată în cadrul unui recurs (Hotărârea din 4 martie 2020, EUIPO/Equivalenza Manufactory, C-328/18 P, EU:C:2020:156, punctul 25 și jurisprudența citată).

81 Astfel cum s-a arătat la punctul 70 din prezenta hotărâre, Tribunalul a identificat, la punctele 78-82 din hotărârea atacată, o definiție a termenului „inundații” în sensul curent al acestui termen, în lipsa identificării în contractul TRȘ a unei definiții care ar demonstra că părțile la contractul menționat au intenționat să confere termenului respectiv un sens mai strict decât sensul său comun.

82 La punctele 83-89 din hotărârea atacată, Tribunalul a analizat contextul introducerii termenului „inundații” la articolul I.15.1.1 din contractul TRȘ. În acest cadru, el a precizat, la punctul 85 din hotărârea amintită, că o „inundație poate avea cauze multiple”, iar la punctul 86 din aceasta că o „inundație […] își poate avea originea în cauze diferite, cum ar fi debordarea unui curs de apă, precipitații abundente, debordarea unei rezerve de apă de suprafață sau subterană ca urmare a unei ridicări a pânzei freatice sau chiar ruperea unei lucrări de inginerie civilă precum un baraj sau un dig”. Tribunalul a dedus de aici, la punctul 87 din hotărârea menționată, că nu exista „niciun motiv valabil pentru a considera că [articolul] I.15.1.1 din contractul TRȘ nu ar viza decât unele dintre diferitele cauze care pot fi la originea unei inundații, fără a preciza care sunt acestea”. Potrivit Tribunalului, în lipsa unei definiții a noțiunii de „inundații” în acest contract, trebuia să se considere că această noțiune nu a făcut obiectul niciunei restricții.

83 La punctele 91-96 din aceeași hotărâre, Tribunalul a statuat în esență că interpretarea noțiunii de „inundații” pe care a reținut-o permite să se facă distincție între o „inundație” și „daunele cauzate de apă”, din moment ce o „inundație” își are originea într-un eveniment natural exterior bunului asigurat, indiferent dacă acest eveniment este sau nu calificat drept cataclism natural, în timp ce, în ceea ce privește „daunele cauzate de apă”, precum o rupere a unor conducte de canalizare de exemplu, lipsește acest element exterior.

84 Contrar susținerilor Parlamentului, această motivare nu poate fi considerată contradictorie. Astfel, în timp ce, la punctele 78-89 din hotărârea atacată, Tribunalul s-a limitat să amintească faptul că o inundație își poate avea originea în cauze diferite, fără a le limita la cele invocate de Parlament, la punctele 91-96 din această hotărâre el a făcut distincție între noțiunea de „inundații” și cea de „daunele cauzate de apă” întemeindu-se pe criteriul referitor la caracterul exterior față de bunul asigurat al evenimentului aflat la originea prejudiciului, iar nu la originea „naturală” sau nu a acestui eveniment.

85 Rezultă că argumentația Parlamentului întemeiată pe caracterul contradictoriu al motivării hotărârii atacate trebuie înlăturată întrucât se bazează pe o interpretare eronată a acestei hotărâri.

86 Din considerațiile ce precedă rezultă că al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv

– *Argumentația părților*

87 Prin intermediul celui de al treilea motiv, Parlamentul reproșează Tribunalului că a denaturat fapte și elemente de probă importante, cuprinse în raportul de expertiză, în raționamentul care stă la baza constatării sale potrivit căreia daunele cauzate clădirii KAD erau cauzate de o inundație, iar nu de un risc inerent șantierului.

88 În primul rând, la punctele 86, 89 și 94 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi denaturat poziția Parlamentului cu privire la interpretarea termenului „inundații”. Această instituție afirmă că, contrar constatărilor Tribunalului, ea nu a susținut nicidecum că acest termen nu viza decât inundațiile rezultate din debordarea unui curs de apă și, prin urmare, excludea inundațiile cauzate de ploi intense.

89 În al doilea rând, Tribunalul ar fi denaturat faptele atunci când a afirmat, la punctul 95 din hotărârea atacată, că, potrivit constatărilor din raportul de expertiză, acumularea apelor pluviale în subsolul clădirii aflate în construcție era „asociată cu o imposibilitate a sistemului subteran de canalizare de a evacua acest debit mare de apă”. Parlamentul afirmă în această privință că raportul de expertiză a stabilit că apele au fost reținute într-un local al șantierului și că nici măcar nu au putut fi direcționate către sistemul subteran de canalizare din cauza problemelor tehnice inerente șantierului, în special din cauza unei programări defectuoase a pompelor de evacuare.

90 În al treilea rând, la punctul 109 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi denaturat constatarea raportului de expertiză potrivit căreia sinistrul s-a produs atunci când „lucrările de structură se aflau într-o stare care putea fi calificată drept aproape finalizată (structură portantă și acoperiș)”, și aceasta pentru a respinge argumentul Parlamentului potrivit căruia clădirea KAD ar fi suferit daune ca urmare a unui risc inerent șantierului, dat fiind că era vorba despre o clădire în construcție, care nu era complet închisă și protejată împotriva ploii. Potrivit Parlamentului, raportul de expertiză invocat de Tribunal nu afirmă nicidecum că construcția clădirii era atât de avansată încât aceasta din urmă nu mai era supusă riscurilor șantierelor, precum daunele cauzate de apă ca urmare a unor ploi abundente.

91 Intimatele contestă temeinicia acestei argumentații.

– *Aprecierea Curții*

92 După cum s-a amintit la punctul 75 din prezenta hotărâre, o denaturare trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile dosarului, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor.

93 În ceea ce privește, în primul rând, pretinsa denaturare a poziției Parlamentului referitoare la domeniul de aplicare al termenului „inundații”, este suficient să se arate că, chiar presupunând că această denaturare ar fi dovedită, ea nu ar fi susceptibilă să repună în discuție interpretarea acestui termen reținută de Tribunal la punctele 86, 89 și 94 din hotărârea atacată. În consecință, acest argument trebuie respins ca inoperant.

94 În al doilea rând, în ceea ce privește pretinsa denaturare care ar afecta punctul 95 din hotărârea atacată, este suficient să se constate că împrejurarea, presupunând că este dovedită, că raportul de expertiză nu evocă imposibilitatea sistemului subteran de canalizare de a evacua apele pluviale

nu este suficientă pentru a repune în discuție constatarea la care a ajuns Tribunalul la punctul 96 din această hotărâre, potrivit căreia un fenomen precum o acumulare de precipitații abundente constituie un caz de „inundații” în sensul articolului I.15.1.1 din contractul TRȘ.

95 Astfel, din cuprinsul punctelor 85-87 din hotărârea menționată reiese printre altele că motivele pentru care apele acumulate nu au putut fi evacuate nu au avut incidență asupra interpretării termenului „inundații” reținută de Tribunal.

96 Argumentul întemeiat pe o denaturare a constatărilor care figurează în raportul de expertiză trebuie, în consecință, să fie de asemenea respins ca inoperant.

97 În al treilea rând, în măsura în care Parlamentul susține că Tribunalul a denaturat, la punctul 109 din hotărârea atacată, constatările care figurează în acest raport, potrivit cărora accidentul s-a produs atunci când „lucrările de structură se [găseau] într-o stare care putea fi calificată drept aproape finalizată (structură portantă și acoperiș)”, este suficient să se arate că această instituție se limitează să repună în discuție concluziile și aprecierile factuale pe care Tribunalul le-a dedus pe baza acestor constatări. Prin urmare, această parte a celui de al treilea motiv trebuie respinsă ca inadmisibilă.

98 Rezultă din cele ce precedă că al treilea motiv trebuie respins ca fiind în parte inoperant și în parte inadmisibil.

99 Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, recursul principal trebuie respins în totalitate.

Cu privire la recursul incident

Cu privire la admisibilitate

Argumentația părților

100 Parlamentul invocă inadmisibilitatea recursului incident pentru motivul că NN nu îndeplinește condiția prevăzută la articolul 56 al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit căreia un recurs poate fi introdus „de oricare parte ale cărei concluzii au fost respinse, în totalitate sau în parte”.

101 Pe de altă parte, Parlamentul susține că, având în vedere sistemul de căi de atac stabilit de tratate, formularea unui recurs incident în fața Curții nu este compatibilă cu introducerea în paralel a unei opoziții în fața Tribunalului.

102 Cu titlu suplimentar, Parlamentul arată că, întrucât NN nu are calitatea de parte autorizată să depună un memoriu în răspuns, în sensul articolului 172 din Regulamentul de procedură al Curții, ea nu ar avea nici calitatea de a formula un recurs incident, rezervat, potrivit articolului 176 din acest regulament, „părților prevăzute la articolul 172 din [respectivul] regulament”.

103 NN, la rândul său, contestă aplicabilitatea în cazul recursului incident a articolului 56 al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, din moment ce această cale de atac nu ar fi prevăzută decât de Regulamentul de procedură al Curții. Or, articolul 176 din regulamentul amintit ar acorda dreptul de a formula un recurs incident „părților prevăzute la articolul 172 din [respectivul] regulament”, și anume „[o]rice parte din cauza relevantă care s-a aflat pe rolul Tribunalului care are un interes în admiterea sau în respingerea recursului”.

104 În speță, NN ar avea un interes să fie exonerată de obligarea în lipsă care a fost pronunțată în privința sa de Tribunal. Faptul că recursul său incident vizează punctele 1 și 3 din dispozitivul hotărârii atacate, în timp ce recursul principal al Parlamentului vizează punctele 2 și 4 din acest dispozitiv, nu ar avea incidență asupra admisibilității recursului incident, din moment ce acesta din urmă poate privi o decizie a Tribunalului diferită de cea atacată prin recursul principal.

105 NN precizează în plus că motivele opoziției sale împotriva hotărârii atacate și cele ale recursului său incident sunt diferite, primele coincizând cu cele prezentate de Axa ș.a. în cadrul procedurii în primă instanță, iar cele din urmă fiind întemeiate pe o încălcare a articolului 45 alineatul (1) litera (a) și a articolului 123 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

Aprecierea Curții

106 În temeiul articolului 172 coroborat cu articolul 176 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, introducerea unui recurs incident este supusă dublei condiții ca autorul acestuia să fi fost „parte din cauza relevantă care s-a aflat pe rolul Tribunalului” și să aibă „un interes în admiterea sau în respingerea recursului”.

107 Conform articolului 176 alineatul (2) și articolului 178 alineatele (1) și (3) din acest regulament, recursul incident trebuie formulat prin înscris separat, distinct de memoriul în răspuns, prin care se solicită anularea, în tot sau în parte, a deciziei Tribunalului, în temeiul unor motive și argumente de drept diferite de motivele și argumentele invocate în memoriul în răspuns (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 septembrie 2023, Land Rheinland-Pfalz/Deutsche Lufthansa, C-466/21 P, EU:C:2023:666, punctul 50 și jurisprudența citată).

108 În speță, este necesar să se constate că sunt îndeplinite condițiile amintite la punctele 106 și 107 din prezenta hotărâre. Pe de o parte, după cum rezultă din cuprinsul punctelor 58 și 59 din această hotărâre, NN este o parte autorizată să depună un memoriu în răspuns, în sensul articolului 172 din Regulamentul de procedură al Curții. Pe de altă parte, NN a introdus recursul incident printr-un înscris distinct și cu respectarea termenelor stabilite la articolul 176 alineatul (1) din acest regulament. Acest recurs incident, prin care se solicită anularea punctelor 1 și 3 din dispozitivul hotărârii atacate, este întemeiat, conform articolului 178 alineatul (3) din regulamentul menționat, pe motive și argumente distincte de cele invocate în memoriul în răspuns al NN la recursul principal formulat de Parlament, care privește punctele 2 și 4 din acest dispozitiv.

109 Astfel fiind, este cert că NN a introdus în paralel o opoziție la Tribunal, în temeiul articolului 166 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, având ca obiect tot anularea punctelor 1 și 3 din dispozitivul hotărârii atacate, pronunțată într-o cauză judecată în lipsă în privința sa.

110 Or, după cum s-a amintit la punctul 39 din prezenta hotărâre, Curtea a statuat deja că exercitarea unei opoziții de către partea care nu s-a înfățișat în fața Tribunalului, din moment ce are ca efect redeschiderea procedurii în fața acestuia, presupune că nu se poate considera că prin hotărârea

pronunțată în cauza judecată în lipsă împotriva căreia a fost formulată opoziție s-a finalizat judecata, în sensul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, și că, în consecință, recursul formulat împotriva acestei hotărâri este inadmisibil (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2024, Eulex Kosovo/SC, C-785/22 P, EU:C:2024:52, punctele 31 și 32).

111 Pentru aceleași motive, această jurisprudență trebuie extinsă la ipoteza unei pluralități de pârâte în fața Tribunalului, dintre care cea care nu a depus concluzii scrise a introdus o opoziție împotriva hotărârii pronunțate. În această ipoteză, procedura de opoziție are ca efect redeschiderea judecării cauzei cu privire la punctele din dispozitivul deciziei Tribunalului vizate de această procedură și, prin urmare, așa cum a arătat domnul avocat general la punctul 116 din concluziile prezentate la 18 ianuarie 2024, nu se poate considera că prin această decizie s-a finalizat judecata cu privire la aceste aspecte, în sensul articolului 56 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

112 În consecință, recursul incident formulat de NN trebuie respins ca inadmisibil.

Cu privire la cheltuielile de judecată

113 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

114 Întrucât NN a căzut în pretenții în recursul incident, iar Parlamentul a solicitat obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea sa la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului incident. În schimb, întrucât Axa ș.a., precum și NN nu au solicitat obligarea Parlamentului la plata cheltuielilor de judecată, iar acesta din urmă a căzut în pretenții în recursul principal, trebuie să se decidă că fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară și hotărăște:

1) **Respinge recursul principal și recursul incident.**

2) **Parlamentul European, Axa Assurances Luxembourg SA, Bâloise Assurances Luxembourg SA și La Luxembourgeoise SA, precum și Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV suportă propriile cheltuieli de judecată aferente recursului principal.**

3) **Obligă Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului incident.**

Semnături